

Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2007:21

Behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal

inom socialvården inom den statliga, kommunala och privata sektorn

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

Helsingfors 2007

Den finskspråkiga utgåvan: Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön
kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla.
Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2007:18, Helsingfors 2007

ISSN 1236-2050
ISBN 978-952-00-2446-8 (inh.)
ISBN 978-952-00-2447-5 (PDF)

Universitetstryckeriet
Helsingfors 2007

Sammandrag

Behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården inom den statliga, kommunala och privata sektorn. Helsingfors, 2007. 48 s. (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer, ISSN 1236-2050; 2007:21)
ISBN 978-952-00-2446-8 (inh.), ISBN 978-952-00-2447-5 (PDF)

Lagen och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården trädde i kraft den 1.8.2005. Samtidigt upphävdes den tidigare förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården.

Syftet med behörighetslagen är att främja socialvårdsklienters rätt till socialvård av god kvalitet samt till gott bemötande genom att förutsätta att yrkesutbildad personal inom socialvården har den utbildning och förtrogenhet som behövs. En grundläggande förutsättning för högklassiga tjänster är utbildning som motsvarar den kompetensnivå som uppgifterna kräver.

Behörighetsvillkoren för personal inom socialvården i enlighet med behörighetslagen och -förordningen skall iakttas vid alla kommunala och statliga förvaltningsområden samt vid de privata socialtjänster som omfattas av lagen om tillsyn över privat socialservice.

Behörighetslagen definierar behörighetsvillkoren enligt yrkesbeteckningar för centrala socialvårdens yrken samt minimikrav på utbildning för övriga yrkesmässiga uppgifter inom socialvården. Lagen beskriver också om behörighetsvillkoren för ledningsuppgifter inom socialvården. Lagen innehåller inga bestämmelser om uppgiftsstrukturen eller dimensioneringen av socialvårdens personal.

En handbok om lagen och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården har förberetts vid social- och hälsovårdsministeriet. Under förberedningen har man samarbetat med undervisningsministeriet, utbildningsstyrelsen, Finlands kommunförbund och Kommunala arbetsmarknadsverket.

Social- och hälsovårdsministeriet ger ut handboken för att hjälpa arbetssökanden och arbetsgivaren när yrkesutbildad person inom socialvården rekryteras till den statliga, kommunala och privata sektorn.

Nyckelord: personal, det sociala området, socialarbete, socialtjänster, socialvård, yrkesutbildning

Tiivistelmä

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla. Helsinki, 2007. 48 s. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja, ISSN 1236-2050; 2007:21)
ISBN 978-952-00-2446-8 (nid.), ISBN 978-952-00-2447-5 (PDF)

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki ja asetus tulivat voimaan 1.8.2005. Samalla kumottiin aikaisempi asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista.

Sosiaalihuollon kelpoisuuslain tarkoituksena on edistää sosiaalihuollon asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun edellyttämällä, että sosiaalihuollon ammatillisella henkilöstöllä on tarvittava koulutus ja perehtyneisyys. Laadukkaiden palveluiden perusedellytyksenä on tehtävien vaativuustasoa vastaava koulutus.

Kelpoisuuslain ja -asetuksen mukaisia sosiaalihuollon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksia on noudatettava kaikilla kunnan ja valtion hallinnonaloilla sekä yksityisissä sosiaalipalveluissa, jotka kuuluvat yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annetun lain piiriin.

Laissa on määritelty kelpoisuusvaatimukset tehtävänimikkeittäin keskeisiin sosiaalihuollon ammatteihin sekä vähimmäiskoulutusvaatimus muihin sosiaalihuollon ammatillisiin tehtäviin. Laissa on myös määritelty kelpoisuusvaatimukset sosiaalihuollon johtotehtäviin. Laki ei sisällä säännöksiä sosiaalihuollon tehtävärakenteesta tai mitoituksesta.

Sosiaalihuollon kelpoisuuslakia ja asetusta koskeva opas on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun aikana on tehty yhteistyötä opetusministeriön, opetushallituksen, Suomen Kuntaliiton ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisee tämän oppaan avuksi sekä työnhakijoille että työnantajille sosiaalihuollon ammatillista henkilöstöä rekrytoitaessa valtio-, kunta- ja yksityissektorille.

Asiasanat: ammatillinen koulutus, henkilöstö, sosiaaliala, sosiaalihuolto, sosiaalipalvelut, sosiaalityö

Summary

Qualification requirements for social services professionals in the state, municipal and private sectors in Finland. Helsinki, 2007. 48pp. (Publications of the Ministry of Social Affairs and Health, Finland, ISSN 1236-2050; 2007:21)
ISBN 978-952-00-2446-8 (pb), ISBN 978-952-00-2447-5 (PDF)

The Act and Decree on the Qualification Requirements for Social Services Professionals entered into force on 1 August 2005. The previous Decree was repealed in the same context.

The aim of the Act is to promote the right of the social services clients to good quality social services and to good treatment by requiring that the professionals employed in social services have the necessary education and familiarity with the work. The basic requirement for quality services is completed education that responds to the demands of the work.

The qualification requirements for social services staff in accordance with the above-mentioned Act and Decree must be followed in all local government and regional and central government sectors, as well as in private social services that are governed by the Act on the Supervision of Private Social Services.

The Act lays down the qualification requirements by occupational title for social services professions as well as the minimum requirement for education for other professional posts within social services. The Act also lays down the qualification requirements for management posts in social services. It does not include provisions on the task structure of social services staff or on staffing.

The handbook dealing with the Act and Decree on Qualification Requirements for Social Services Professionals has been prepared at the Ministry of Social Affairs and Health. In preparing the handbook the Ministry cooperated with the Ministry of Education, the National Board of Education, the Association of Finnish Local and Regional Authorities and the Commission for Local Authority Employers.

The Ministry of Social Affairs and Health publishes the handbook for the use of both job applicants and employers when recruiting staff for the state, municipal and private sectors.

Key words: social services, social services sector, social welfare, social work, staff

INNEHÅLL

Sammandrag.....	3
Tiivistelmä.....	5
Summary.....	7
Innehåll.....	9
1 Inledning	11
2 Tillämpningsområdet för lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården	12
2.1 Kommunal och statlig socialvård.....	12
2.2 Privat socialservice	14
2.3 Uppgifter som inte omfattas av lagen	14
2.4 Föreskrifter och beslut	14
2.5 Högskoleexamina.....	15
3 Behörighetsvillkor för varje yrkesgrupp.....	16
3.1 Socialarbetare	16
3.1.1 Behörighet som socialarbetare	16
3.1.2 Övergångsbestämmelser som gäller socialarbetare.....	17
3.2 Socialombudsman	21
3.3 Barnatillsyningsman.....	22
3.4 Socialhandledare	22
3.4.1 Behörighetsvillkoren för uppgifterna som socialhandledare	22
3.4.2 Övergångsbestämmelser som gäller socialarbetare.....	23
3.5 Barnträdgårdslärare	24
3.5.1 Behörighetsvillkor.....	24
3.5.2 Övergångsbestämmelser som gäller barnträdgårdslärare.....	25
3.6 Närvårdare.....	25
3.6.1 Behörighetsvillkoren för uppgifterna som närvårdare	25
3.6.2 Övergångsbestämmelserna som gäller närvårdare	26
3.7 Specialarbetare inom socialvården.....	27
3.7.1 Behörighetsvillkoren för specialarbetare inom socialvården	27
3.7.2 Specialbarnträdgårdslärare	28
3.7.3 Socialarbetare vid uppfostrings- och familjerådgivning	28
3.8 Andra yrkesuppgifter inom socialvården	29
4 Ledningsuppgifter inom socialvården	31
4.1 Behörighetsvillkoren för ledningsuppgifter	31
4.2 Tillräcklig ledarförmåga	31
4.3 Administrativa ledningsuppgifter i en kommun eller samkommun.....	31
4.4 Yrkesmässiga ledningsuppgifter inom det sociala arbetet och dagvården.....	32
4.5 Andra ledningsuppgifter som förutsätter styrning av klientarbete.....	33
4.6 Ansvariga personer vid privata verksamhetsenheter som producerar socialservice..	34

5 Allmänna bestämmelser.....	36
5.1 Tillfällig avvikelse från behörighetsvillkoren.....	36
5.2 Övriga övergångsbestämmelser	37
5.3 Tillämpning av tidigare lagstiftning.....	38
5.4 Examina som avlagts utomlands.....	38

BILAGOR

BILAGA 1 Lag om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005).....	40
BILAGA 2 Statsrådets förordning om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005)	44
BILAGA 3 Utbildningssystemet i Finland	46

1 Inledning

Lagen och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005, nedan kallad behörighetslagen) trädde i kraft den 1 augusti 2005. Lagen kompletteras av statsrådets förordning om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005, nedan kallad behörighetsförordningen).

Behörighetsvillkoren för personalen inom socialvården enligt behörighetslagen och -förordningen skall iakttas inom alla kommunala och statliga förvaltningsområden samt inom den privata socialservicen som omfattas av lagen om tillsyn över privat socialservice (603/1996, nedan kallad tillsynslagen). Den nya lagstiftningen har ett större tillämpningsområde än förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992) som upphävdes i samband med reformen.

Syftet med behörighetslagen för socialvården är att främja socialvårdsklienters rätt till socialvård av god kvalitet samt till gott bemötande genom att förutsätta att den yrkesutbildade personalen inom socialvården har den utbildning och förtrogenhet som behövs. En grundläggande förutsättning för högklassiga tjänster är utbildning som motsvarar den kompetensnivå som uppgifterna kräver.

Behörighetsvillkoren som krävs för olika uppgifter inom socialvården har preciserats och anpassats till de förnyade utbildningsstrukturerna. Övergångsbestämmelser garanterar att behörigheten kvarstår även hos dem som avlagt sin examen enligt tidigare behörighetsvillkor.

Lagen definierar behörighetsvillkoren enligt yrkesbeteckningar för de centrala yrkena inom socialvården samt minimikrav på utbildning för övriga yrkesuppgifter inom socialvården. Lagen fastställer också behörighetsvillkoren för ledningsuppgifter inom socialvården. Lagen innehåller inga bestämmelser om personaldimensioneringen eller -strukturen. En riksomfattande rekommendation för uppgiftsstrukturer för den yrkesutbildade personalen inom socialvården avgavs i maj 2007. (Riksomfattande rekommendation för uppgiftsstrukturer för den yrkesutbildade personalen inom socialvården, social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2007:14).

Kapitel 2 i denna publikation behandlar behörighetslagens tillämpningsområde. I kapitel 3 anges behörighetsvillkoren för varje yrkesgrupp som utför uppgifter inom socialvården. Kapitel 4 behandlar socialvårdens ledningsuppgifter. Kapitel 5 innehåller allmänna bestämmelser som gäller alla yrkesutövare inom socialvården.

Handboken om behörighetslagen och -förordningen har utarbetats på social- och hälsovårdsministeriet. Beredningen har skett i samarbete med undervisningsministeriet, utbildningsstyrelsen, Finlands kommunförbund och Kommunala arbetsmarknadsverket.

Social- och hälsovårdsministeriet hoppas att publikationen är till hjälp för både arbetssökande och arbetsgivare när yrkesutbildad personal inom socialvården rekryteras till uppgifter inom den statliga, kommunala eller privata sektorn.

2 Tillämpningsområdet för lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården

2 §

Denna lag tillämpas på den behörighet som krävs av yrkesutbildad personal inom socialvården, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Med socialvård avses i denna lag

- 1) uppgifter som nämns i 13 § i socialvårdslagen (710/1982) och som sköts av ett organ som avses i 6 § i socialvårdslagen, av något annat organ i kommunen eller samkommunen eller av staten,*
- 2) uppgifter som faller inom de former av socialservice som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice (603/1996).*

Denna lag tillämpas inte på den behörighet som krävs inom stödtjänster i anslutning till hemservice enligt 20 § i socialvårdslagen.

2.1 Kommunal och statlig socialvård

Behörighetslagen för socialvården är en allmän lag som gäller behörigheten för uppgifter inom socialvården. Lagen har ett större tillämpningsområde än förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården som gällde fram till 1.8.2005 och som tillämpades inom kommunernas socialväsanden och inom privat socialvårdsservice. Tillämpningsområdet för den nya lagen utvidgades till att gälla behörighetsvillkoren för personalen inom socialvården inom **samtliga kommunala och statliga förvaltningsområden**.

Behörighetslagen för socialvården tillämpas på yrkesutbildade personer inom socialvården som är anställda av kommuner eller samkommuner. Lagen gäller till exempel den yrkesutbildade personalen inom dagvården oavsett vilket förvaltningsområde dagvården i kommunen tillhör. Lagen tillämpas även på yrkesutbildade personer inom socialvården som arbetar på sjukhus och på andra vårdenheter inom hälso- och sjukvården.

Behörighetsvillkoren enligt behörighetslagen och -förordningen skall tillämpas även på den yrkesutbildade socialvårdspersonalen som är anställd av staten. Till exempel vid rekrytering av socialvårdspersonal till Fångvårdsväsendet, Kriminalvårdsanstalten, statens skolhem, servicecentralerna för arbetskraft och olika organisationer inom polisväsendet skall behörighetslagen och -förordningen efterföljas.

Med **socialvård** avses uppgifter som nämns i 13 § i socialvårdslagen och som handhas antingen av en kommun, en samkommun eller staten. Enligt 1 mom. i nämnda paragraf ingår i dessa uppgifter bland annat att tillhandahålla socialvård. Socialservice definieras i 17 § i socialvårdslagen. Olika former av socialservice är:

- socialarbete
- rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor

- hemservice
- boendeservice
- anstaltsvård
- familjevård samt
- verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade.

Till socialservicen hör dessutom enligt 17 § service som föreskrivs i speciallagarna som gäller socialvård, såsom:

- ordnande av barn- och ungdomsvård, varom föreskrivs i barnskyddslagen (683/1983) (nya barnskyddslagen 417/2007 träder i kraft den 1 januari 2008)
- ordnande av barndagvård, varom föreskrivs i lagen om barndagvård (36/1973)
- ordnande av specialomsorger om utvecklingsstörda, varom föreskrivs i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977)
- ordnande av service och stödåtgärder för handikappade, varom föreskrivs i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987)
- ordnande av service och åtgärder inom missbrukarvården, varom föreskrivs i lagen om missbrukarvård (41/1986)
- ordnande av uppgifter som ankommer på barnatillsyningsmannen samt annan service i anslutning till utredande och fastställande av faderskap, varom föreskrivs i lagen om faderskap (700/1975)
- ordnande av tjänster som hänför sig till tryggnad av underhållsbidrag för barn, varom föreskrivs i lagen om underhåll för barn (704/1975) samt lagen om underhållstrygghet (671/1998)
- ordnande av adoptionsrådgivning, varom föreskrivs i adoptionslagen (153/1985)
- ordnande av medling i familjefrågor, varom föreskrivs i äktenskapslagen (234/1929)
- ordnande av åtgärder som hör till verkställighetsmedlingen i samband med verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt, varom föreskrivs i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996) samt
- ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, varom föreskrivs i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001)

Enligt 13 § socialvårdslagen omfattar socialvården dessutom:

- utkomststöd för personer som vistas i kommunen
- erläggande av sociala understöd
- beviljande av sociala krediter
- anordnande av handledning och rådgivning beträffande förmånerna inom socialvården och det övriga socialskyddet och utnyttjandet av dessa
- tillhandahållande av information beträffande socialvården och det övriga socialskyddet samt
- anordnande av utbildnings-, forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamhet som gäller socialvården och det övriga socialskyddet.

2.2 Privat socialservice

Behörighetslagen för socialvården, liksom den tidigare behörighetsförordningen, tillämpas på den privata socialservice som omfattas av lagen om tillsyn över privat socialservice. Den service som omfattas av tillsynslagen förutsätter antingen tillstånd eller anmälan. Med privat socialservice avses i tillsynslagen av en enskild person eller sammanslutning tillhandahållen vård av barn och ungdomar, barndagvård, tjänster för handikappade, utvecklingsstörda och äldre samt tjänster inom missbrukarvården eller andra motsvarande socialvårdstjänster som serviceproducenten tillhandahåller emot ersättning genom att bedriva affärs- eller yrkesverksamhet. Enligt 3 § 2 mom. tillsynslagen skall personalen ha samma behörighet som krävs av kommunens eller samkommunens yrkesutbildade socialvårdspersonal i motsvarande uppgifter.

2.3 Uppgifter som inte omfattas av lagen

Lagen tillämpas enligt sitt namn endast på den **yrkesutbildade** socialvårdspersonalen. Lagen omfattar alltså inte till exempel närståendevårdare eller dem som utför frivilligt arbete.

Lagen tillämpas inte heller på sådana uppgifter som handhas inom socialvårdens organisation eller verksamhetsenhet och som inte förutsätter **yrkeskompetens inom socialvården**. Sådana uppgifter är bl.a. uppgifter som hänför sig till hälso- och sjukvård, uppgifter på ekonomibyråer, fastighetsskötsel och uppgifter som utförs av kökspersonal. Hälso- och sjukvårdspersonalen, till exempel läkare, psykologer och sjukskötare lyder under lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Se emellertid kapitel 4 om ledaruppgifter som förutsätter mångsektoriell kompetens.

Behörighetslagen för socialvården är en allmän lag och skall alltid åsidosättas om det finns en speciallag att tillämpa. Behörighetsvillkoren för familjevård anges i familjevårdarlagen (312/1992). Behörighetslagen för socialvården omfattar inte heller den medling i familjefrågor som avses i äktenskapslagen (234/1929) och inte heller medlaruppgifter som avses i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996), eftersom behörigheten för dessa uppdrag anges separat i nämnda lagar (23 § äktenskapslagen, 9 § verkställighetslagen).

Enligt 2 § 3 mom. behörighetslagen tillämpas behörighetslagen för socialvården inte på den behörighet som krävs inom stödtjänster i anslutning till hemservice enligt socialvårdslagen. Stödservice definieras i 9 § 2 mom. socialvårdsförordningen. Enligt den innefattar stödservice bland annat måltids-, klädvårds-, bad-, städ-, transport- eller följeslagarservice och tjänster som främjar socialt umgänge.

2.4 Föreskrifter och beslut

Normer av lägre grad än lagstiftningen (förordningar, föreskrifter och beslut) får inte avvika från de krav som behörighetslagen ställer. Däremot kan lagstadgade krav preciseras genom förordning. Arbetsgivaren kan också i tjänste- eller befattningsannonser utgående från uppgif-

tens karaktär ange andra meriter som är till nytta vid handhavandet av en viss tjänst eller befattnings, t.ex. språkkunskaper eller arbetserfarenhet på ett visst område.

Arbetsgivaren kan inte utvidga lagstadgade behörighetskrav genom att godkänna även annan än lagstadgad utbildning som likvärdig. Arbetsgivaren kan inte lämna bort något av de behörighetsvillkor som anges i lagen. På situationer där det inte finns sökanden som uppfyller behörighetskraven tillämpas 12 § i behörighetslagen.

Om den enda utbildningen som lämpar sig för ifrågavarande uppgift är till exempel sjukskötarexamen, skall detta nämnas i platsansökan och den lag som då tillämpas är hälso- och sjukvårdens yrkesutövningsslag.

2.5 Högskoleexamina

Enligt 1 § förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) är högskoleexamina lägre och högre högskoleexamina som avläggs vid universitet, examina som avläggs vid Försvärshögskolan samt yrkeshögskoleexamina och högre yrkeshögskoleexamina som avläggs vid yrkeshögskolor och yrkeshögskoleexamina som avläggs vid temporära yrkeshögskolor jämte påbyggnadsexamina vid yrkeshögskolor som avses i lagen om försök med påbyggnadsexamina vid yrkeshögskolorna (645/2001).

I behörighetslagen och -förordningen för socialvården avses med:

- **Högskoleexamen** minst lägre universitetsexamen eller yrkeshögskoleexamen.
- Enligt övergångsstadganden ger även examina på institutnivå som föregick yrkeshögskoleexamina behörighet för uppgifter som förutsätter högskoleexamen.
- Högre högskoleexamen som avlagts på universitet samt högre yrkeshögskoleexamen motsvarar till sin nivå **högre högskoleexamen**.

Utöver nivån på den examen som krävs skall för varje uppgift beaktas eventuella andra behörighetsvillkor, till exempel att vissa studier slutförts, lämpligheten av examen för ifrågavarande uppgift, ledningsförmåga el.dyl.

3 Behörighetsvillkor för varje yrkesgrupp

I behörighetslagen för socialvården regleras om behörighetskraven enligt yrkesbeteckningar för centrala uppgifter inom socialvården. I lagen ingår behörighetskraven för **socialarbetare, socialombudsmän, barnatillsyningsmän, socialhandledare, barnträdgårdslärare och närvårdare**.

Behörighetslagens 9 § gäller **specialarbetare inom socialvården**. Paragrafen kompletteras av 2 § i behörighetsförordningen, som ger en närmare definition av vilken specialiseringsutbildning som förutsätts av **specialbarnträdgårdslärare** samt av **socialarbetare inom uppfostrings- och familjerådgivning**.

Yrkesbeteckningar som används för **ledningsuppgifter inom socialvården** har inte definierats i lagen. Behörighetsvillkoren för ledningsuppgifter inom socialvården behandlas i kapitel 4.

På andra yrkesuppgifter inom socialvården, vilkas yrkesbeteckningar inte särskilt nämns i lagen, tillämpas 11 § i behörighetslagen.

3.1 Socialarbetare

3.1.1 Behörighet som socialarbetare

3 §

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialarbetare är högre högskoleexamen, i vilken ingår eller utöver vilken fullgjorts huvudämnesstudier i socialt arbete eller universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne.

Behörigheten som socialvårdare hos dem som avlagt sina studier före 1.8.2005 föreskrivs i 14 § behörighetslagen och 3 § behörighetsförordningen som kompletterar lagen. I 14 § behörighetslagen föreskrivs även om studerandes möjlighet att få behörighet som socialarbetare genom att slutföra sina studier enligt den upphävda förordningen om behörighetsvillkor senast den 31 juli 2008. Dessa fall redogörs närmare i punkt 3.1.2.

Enligt 3 § behörighetslagen är behörighetsvillkoren för uppgifterna som socialvårdare följande:

- 1) högre högskoleexamen **samt**
- 2) universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne.

Båda villkoren måste uppfyllas för att personen skall ha behörighet som socialarbetare. Högre högskoleexamen innebär högre högskoleexamen som avlagts vid universitet eller högre yrkeshögskoleexamen.

Utöver högre högskoleexamen skall personen ha avlagt universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne. Ordet universitets infördes i paragrafen under riksdagsbehand-

lingen. Med universitetsstudier avses studier i socialarbete som följer de av universitetet godkända examensvillkoren.

Med stöd av statsrådets förordning om universitetsexamina (794/2004) samt undervisningsministeriets förordning om precisering av universitetens utbildningsansvar, universitetens utbildningsprogram och specialiseringsutbildningar (568/2005) kan huvudämnesstudierna i socialt arbete avläggas vid Helsingfors, Jyväskylä, Kuopio, Lapplands, Tammerfors och Åbo universitet. Studier i socialt arbete som motsvarar universitetens examensvillkor kan även avläggas inom den öppna högskoleundervisningen.

Även den som haft ett annat huvudämne än socialt arbete kan få socialarbetarbehörighet genom att avlägga universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne. Studierna i socialt arbete kan ingå i examen, men de kan också avläggas som separata studier efter avlagd examen.

Socialarbetarens arbetsuppgifter fastställs inte i detalj i behörighetslagen för socialvården. De uppgifter som handhas av socialarbetare som är anställda vid kommunernas socialväsanden grundar sig till stor del på att verkställigheten överförs från socialnämnden till ett kollegialt organ enligt 6 § socialvårdslagen. I praktiken fattar kommunens socialarbetare beslut som gäller individer och som enligt lagen ankommer på den kommunala socialnämnden. Föreskrifter om uppgifter som förutsätter socialarbetarbehörighet ingår förutom i socialvårdslagen även till exempel i barnskyddslagen. Social- och hälsovårdsministeriet har år 2007 gett en rekommendation för uppgiftsstrukturerna.

Behörighetsvillkoren för socialarbetare har enligt vedertagen praxis även ansetts gälla de uppgifter inom missbrukarvården som utförs av personal med beteckningen socialterapeut. Avsikten är att man även inom missbrukarvården i fortsättningen använder yrkesbeteckningen socialarbetare. Användning av specialbeteckningar rekommenderas om uppgiften förutsätter specialiserad utbildning. Se punkt 3.7.1.

3.1.2 Övergångsbestämmelser som gäller socialarbetare

14 § 1 mom. och 14 § 3 mom.

Uppgifter för vilka det enligt denna lag krävs behörighet som socialarbetare kan också skötas av den som vid ikraftträdandet var behörig för en motsvarande uppgift med stöd av 2 § 1 mom. i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården eller övergångsbestämmelserna i den nämnda förordningen.

Närmare bestämmelser om tillämpningen av 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Regleringen av behörigheten för personalen inom socialvården har reviderats ett flertal gånger under åren 1950–1992. Övergångsbestämmelserna har vuxit till en svårtydbar helhet, men genom dem har man kunnat säkerställa att personer som uppfyllt behörighetsvillkoren enligt tidigare föreskrifter har kunnat bevara sin behörighet. Varierande tolkningar av övergångsbe-

stämmelserna har förekommit i olika delar av landet. Målet är att den nya förordningen och handboken garanterar en jämlik bedömning av examina som avlagts vid olika universitet.

I 3 § förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården har övergångsbestämmelserna samlats som gäller lag om förvaltningen av socialvården (34/1950), förordning angående förvaltningen av socialvården (144/1950), ändringen i den (945/1980), förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (888/1983) samt förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992).

Huvudprincipen är att personer som varit behöriga för uppgifter som socialarbetare enligt den tidigare förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården är behöriga även enligt den nya lagen.

A)

Lämplig examen som avlagts före 1984

1. Behörig för uppgifter som socialarbetare är den som före år 1984 har avlagt för tjänsten lämplig examen och som före utgången av år 1983 har verkat i uppgifter inom det sociala arbetet i minst nio månader. Ovannämnda examen och arbetserfarenhet ger däremot inte behörighet för socialdirektörs- eller socialsekreterartjänster.

De för tjänsten lämpliga examina som avses i denna punkt är:

- en vid Tammerfors universitet avlagd ungdomsarbetsexamen eller examen i samhällskunskap, i vilken ingår minst en mellankurs i socialpolitik
- en högre eller lägre högskoleexamen, i vilken förutom ett samhällsvetenskapligt eller beteendevetenskapligt huvudämne även ingår ett vitsord i socialpolitik eller samhällspolitik
- socialskötarexamen
- diakoniexamen
- församlingskuratorexamen

Arbetserfarenhet i uppgifter inom det sociala arbetet innebär arbetserfarenhet i uppgifter som förutsätter yrkeskompetens i socialt arbete. Arbetsgivaren kan betrakta arbetserfarenheten som uppgifter inom socialt arbete även om tjänstebeteckningen skulle ha varit någon annan än socialarbetare om uppgiften har förutsatt kunskaper i socialarbete.

Den diakoniexamen som avses i behörighetsförordningen (examen i diakoni och socialt arbete) har kunnat avläggas före år 1984 vid Luther-institutet och Finska Kyrkans Inremissions-sällskaps Pedagogiska Institut.

2. Behörig för uppgifter som socialarbetare är en person som är behörig för socialarbetartjänst enligt 67 § socialvårdslagen. (Se övriga övergångsbestämmelser, kapitel 5.2.)

B)**Behörighetsutbildning som avlagts före år 1993**

Behörighet för uppgifter som socialarbetare har också personer som före utgången av år 1992 har avlagt behörighetsutbildning för socialarbetare enligt social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter. Behörighetsutbildningen anordnades av universiteten från och med år 1982. Ett särskilt intyg utfärdades om avlagd utbildning.

C)**Övriga examina som avlagts före 1.8.2005**

Utöver ovannämnda ger följande examina som avlagts före behörighetslagens ikraftträdande behörighet som socialarbetare:

1. Högre högskoleexamen

och

studier i socialt arbete vilka omfattar minst 55 studieveckor och i vilka ingår minst 15 studieveckor praktisk undervisning, inklusive handledd praktik, samt en pro gradu-avhandling inom området socialt arbete.

Ovannämnda studier i socialt arbete kan ingå i examen, men de kan också kunnat avläggas som separata studier.

2. Högre högskoleexamen, i vilken ingår minst ämnesstudier eller vitsordet cum laude approbatur i socialpolitik eller samhällspolitik och **tillräckliga studier i socialt arbete**, vilka antingen ingår i examen eller slutförs utöver den.

Som **tillräckliga studier i socialt arbete** anses:

- studier i socialt arbete som slutförts före den 1.8.2005 och omfattar minst 30 studieveckor
- studier i socialt arbete som slutförts före 1.8.1999 och omfattar minst 20 studieveckor
- studier i socialt arbete som slutförts före 1986 och omfattar minst 13 studieveckor samt specialiseringsutbildning inom uppfostringsrådgivning som genomförts före 1986
- den lärokurs som ingick i de kompletteringskurser i socialt arbete som ordnades vid Helsingfors och Jyväskylä universitet 1978–1981, samt
- socionomexamen, med socialvård som huvudämne, som avlagts vid Svenska Medborgarhögskolan.

3. Socialvårdsexamen eller en med denna jämförbar examen vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet (politices kandidat eller före 1.8.2000 socio-nomexamen).

D)

Övergångsbestämmelser som gäller studerande*14 § 2 mom.*

En studerande som vid ikraftträdandet av denna lag har blivit antagen till ett universitet för studier enligt 2 § 1 mom. i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården, är efter att ha genomgått studierna behörig för sådana uppgifter som socialarbetare som avses i denna lag, förutsatt att studierna slutförs senast den 31 juli 2008.

Enligt 14 § 2 mom. behörighetslagen kan en studerande få behörighet för uppgifter som socialarbetare genom att slutföra sina studier förutsatt att:

- 1) studierätten erhållits före 1.8.2005
- 2) studierätten innefattar rätten att avlägga studier enligt 2 § 1 mom. i den upphävda förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården
- 3) studierna slutförs före 31.7.2008

Enligt ordalydelsen i lagen förutsätts att studierätt erhållits före 1.8.2005, men studierna kan inledas även efter nämnda datum.

En studerande som avlagt examen före ikraftträdandet av behörighetslagen men som saknar sådana studier som enligt den upphävda förordningen (804/1992) ger behörighet som socialarbetare får behörighet genom att före 31.7.2008 avlägga tillräckliga kompletterande studier. En förutsättning är att den studerande före 1.8.2005 fått studierätt för avläggande av de kompletterande studierna.

Slutförande av sådana studier som avses i övergångsbestämmelserna för den upphävda förordningen ger däremot inte behörighet som socialarbetare. Studier som den studerande skall slutföra före 31.7.2008 för att få behörighet är följande:

- 1) högre högskoleexamen och studier i socialt arbete vilka omfattar minst 55 studieveckor och i vilka ingår minst 15 studieveckor praktisk undervisning, inklusive handledd praktik, samt en pro gradu-avhandling inom området socialt arbete,
- 2) högre högskoleexamen, i vilken ingår minst ämnesstudier eller vitsordet cum laude approbatur i socialpolitik eller samhällspolitik och tillräckliga studier i socialt arbete, vilka antingen ingår i examen eller slutförs utöver den, eller
- 3) Politics kandidatexamen som avlagts vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet.

Närmare anvisningar om avläggande av studierna och förvandling av studiepoäng till studieveckor ges av universiteten.

3.2 Socialombudsman

4 §

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialombudsman enligt 24 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) är behörighet enligt 3 § denna lag eller för uppgiften lämplig högre högskoleexamen och kännedom om branschen.

Socialombudsmannens uppgifter anges i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), nedan kallad socialvårdens klientlag. Till socialombudsmannens uppgifter hör att ge klienterna råd i frågor som gäller tillämpning av socialvårdens klientlag, att bistå klienterna i att framställa en sådan anmärkning som avses i socialvårdens klientlag, att informera om klientens rättigheter samt att också i övrigt arbeta för att främja klientens rättigheter och för att de skall bli tillgodosedda. Dessutom skall socialombudsmannen följa hur klienternas rättigheter och ställning utvecklas i kommunen och årligen till kommunstyrelsen avge en redogörelse för detta.

Socialombudsmannens uppgiftsbeskrivning omfattar uppgiften att utveckla socialvården i kommunen i sista hand via den årliga rapporteringsskyldigheten, vilket förutsätter att socialombudsmannen har kännedom om socialvården. Om den som blir vald till uppgiften har någon annan utbildning än en sådan examen som ger behörighet för uppgifter som socialarbetare, förutsätts att personen har lämplig högre högskoleexamen och dessutom en på annat sätt påvisad kännedom om branschen. En högre yrkeshögskoleexamen inom den sociala branschen (socionom YH) anses ge tillräcklig kännedom om branschen. Behörighetsvillkoren för socialombudsman omfattar inte krav på erfarenhet av klientarbete och inte heller särskilda studier, utan arbetsgivaren skall bedöma om branschkännedomen är tillräcklig.

Lämpligheten av en viss examen avgörs på basis av uppgifternas karaktär. Ett tillbörligt handhavande av uppgifterna för socialombudsman förutsätter god kännedom om socialvården och dess lagstiftning samt om förvaltningen. När det gäller att tillgodose klientens rättssäkerhet är socialombudsmannens yrkesskicklighet av väsentlig betydelse. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till behörighetslag konstateras, att lämplig högskoleexamen kan vara till exempel högre högskoleexamen i juridik. Även annan högre högskoleexamen som ger färdigheter för uppgifter som förutsätter kompetens i förvaltning och juridik kan anses vara lämpliga för uppgiften som socialombudsman.

Socialombudsmän som inte uppfyller behörighetsvillkoren i lagen kan fortsätta i sina nuvarande uppgifter men de kan inte på nytt väljas till uppgifter som socialombudsman. (Se s. 37, 17 § 2 mom. behörighetslagen)

3.3 Barnatillsyningsman

5 §

Behörighetsvillkor för uppgifterna som barnatillsyningsman enligt lagen om faderskap (700/1975) är behörighet enligt 3 § denna lag eller för uppgiften lämplig högre högskoleexamen.

Behörighet enligt 1 mom. skall också innehas av den till vars uppgifter hör att bereda de avtal som avses i 8 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) eller i 8 § i lagen om underhåll för barn (704/1975).

Enligt lagen om faderskap (700/1975) skall barnatillsyningsmannen utreda faderskap i fråga om barn som fötts utom äktenskap samt sätta i kraft erkännande av faderskap. I uppgiften ingår beredning av rättegångar om fastställande av faderskap och barnatillsyningsmannen för ett minderårigt barns talan vid rättegången. Barnets faderskap fastställs numera oftast genom erkännande. I samband med erkännande av faderskap kan även avtal uppgöras om barnets vårdnad, underhåll, boende och rätt att träffa den förälder som bor på annat håll. Största delen av underhållsavtalen ingås dock vid skilsmässa mellan föräldrarna. I de flesta kommuner har fastställandet av avtal som gäller barn delegerats från socialnämnden till tjänsteinnehavare.

Uppgifterna som barnatillsyningsman enligt lagen om faderskap och uppgifterna för beredning av vårdnads- och underhållsavtal hör i stor utsträckning ihop och de hör ofta till arbetsbeskrivningen för en och samma tjänsteinnehavare. Ett sådant arrangemang ligger även i klienternas intresse. Uppgiften som barnatillsyningsman kan handhas av en person som har behörighet som socialarbetare eller en person som har för uppgiften lämplig högre högskoleexamen. Enligt motiveringen i regeringens proposition kan en sådan lämplig högre högskoleexamen vara till exempel juris kandidatexamen. Med tanke på det kunnande som behövs för beredning och fastställande av avtal som gäller barn kan det särskilt i större enheter vara ändamålsenligt att barnatillsyningsmannens uppgifter handhas tillsammans av en socialarbetare och en person som avlagt juris kandidatexamen.

3.4 Socialhandledare

3.4.1 Behörighetsvillkoren för uppgifterna som socialhandledare

6 §

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialhandledare är för uppgiften lämplig yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området med inriktning på det sociala området.

Socialhandledare är en yrkesbeteckning för uppgifter inom det sociala området som förutsätter utbildning på yrkeshögskolenivå inom den sociala branschen. Enligt övergångsstadgandena ger även lämplig examen på institutsnivå som föregick yrkeshögskoleexamen behörighet för uppgifter som socialhandledare.

Examensbenämningarna för de yrkeshögskoleexamina som riktar sig till det sociala området är socionom (YH), geronom (YH) och rehabiliteringsledare (YH). Geronom (YH)-examen lämpar sig för uppgifter inom äldreomsorgen och rehabiliteringsledare (YH)-examen för uppgifter inom rehabiliteringen. Socionom (YH)-examen ger färdigheter att arbeta som socialhandledare inom socialvårdens olika sektorer. Arbetsgivaren definierar i sista hand vilken utbildning som är lämplig för en viss uppgift som socialhandledare.

Även utbildning på yrkehögskolenivå inom området för brottspåföljd leder till en socionom (YH)-examen. Föreskrifter om utbildningen som leder till yrkeshögskoleexamen inom området för brottspåföljd ges i lagen om Brottspåföljdsområdets utbildningscentral (1316/2006). Utbildningsprogrammet inom området för brottspåföljd inriktar sig särskilt på att förbättra säkerheten i samhället samt på arbete som hänför sig till förebyggande av kriminalitet. Målet för utbildningsprogrammet är att utbilda både professionellt och kunskapsmässigt kompetenta personer för brottspåföljdsområdet och ge färdigheter att fungera i uppgifter inom socialhandledning och förebyggande missbrukarvård inom brottspåföljdsområdet.

Enligt den nya barnskyddslagen (417/2007) som träder i kraft från början av år 2008 skall i behörighetsvillkoren för barnskyddsväsendets personal som handhar vård- och uppfostringsuppgifter beaktas de specialbehov som verksamhetsenhetens klienter har samt verksamhetens karaktär. Enligt motiveringen till regeringens lagproposition (RP 252/2006) kan den yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området som avses i 6 § i behörighetslagen anses som en särskilt lämplig utbildning för arbetstagare i krävande vård- och fostringsuppgifter vid barnskyddsanstalter.

Vid sidan av socialhandledare kan även personal med någon annan utbildning verka i vård- och fostringsuppgifter vid barnskyddsanstalter.

3.4.2 Övergångsbestämmelser som gäller socialarbetare

15 § i behörighetslagen för socialvården innehåller en övergångsbestämmelse som gäller behörigheten som socialhandledare. Behöriga för uppgifter som socialhandledare är de personer som före ikraftträdandet av lagen har avlagt **för uppgiften lämplig**

- 1) yrkeshögskoleexamen under försökstiden som föregick yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området,
- 2) tidigare yrkesinriktad examen på institutnivå inom social- och hälsovårdsbranschen

Tidigare examina på institutnivå inom det sociala området var socialpedagog, socialhandledare, handledare av utvecklingshämmande samt diakoniexamen som innefattar socialhandledares utbildning.

- 3) annan examen som enligt övergångsbestämmelserna för den upphävda förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992) gav behörighet.

Enligt övergångsbestämmelserna är även en sådan person behörig för uppgifter som socialhandledare som har avlagt utbildningen för handledare av utvecklingsstörda eller motsvarande tidigare utbildning. Före socialhandledarutbildningen kunde en hemvårdare på en särskild

fortbildningslinje utbilda sig till ledande hemvårdare. Utbildningen ger färdigheter att fungera som hemserviceledare (se 4.5.) och andra motsvarande uppgifter.

3.5 Barnträdgårdslärare

3.5.1 Behörighetsvillkor

7 §

Behörighetsvillkor för uppgifterna som barnträdgårdslärare är minst pedagogie kandidatexamen i vilken ingår utbildning för barnträdgårdslärare, eller yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området i vilken ingår studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik i den omfattning som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Enligt 7 § behörighetslagen är behörighetsvillkoren för uppgifterna som barnträdgårdslärare följande:

- 1) minst pedagogie kandidatexamen i vilken ingår utbildning för barnträdgårdslärare **eller**
- 2) yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området i vilken ingår de studier som definieras i 1 § behörighetsförordningen.

Behöriga för uppgifter som barnträdgårdslärare är personer som har minst pedagogie kandidatexamen och i vilkas examen ingår utbildning för barnträdgårdslärare. Enligt de nuvarande examensfordringarna innefattar utbildningen för barnträdgårdslärare minst 60 studiepoäng studier som ger färdigheter för uppgifter inom småbarnsfostran och förskoleundervisning.

Enligt behörighetslagen skall utbildningen för barnträdgårdslärare ingå antingen i pedagogie kandidatexamen eller i magisterexamen. Separata enskilt avlagda studier ger inte behörighet som barnträdgårdslärare.

Behöriga för uppgifter som barnträdgårdslärare är även de personer som avlagt yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området i vilken ingår minst 60 studiepoäng studier i småbarnsfostran och socialpedagogik (1 § behörighetsförordningen). Studiepoängen motsvarar till sin omfattning 40 studieveckor. Inom examen kan studierna ingå som en helhet eller som flera studiehelheter. Den sammanlagda omfattningen av studier med inriktning på småbarnsfostran och socialpedagogik skall dock vara minst 60 studiepoäng.

Om högskoleexamen inom hälsovård och det sociala området inte innehåller tillräckligt med studier med inriktning på småbarnsfostran och socialpedagogik, är det möjligt att skaffa behörighet som barnträdgårdslärare genom att inkludera tillräckliga studier i högre yrkeshögskoleexamen. Separata studier som avlagts separat utöver examen ger inte behörighet som barnträdgårdslärare.

Se punkt 3.7.2 om behörighetsvillkoren för specialbarnträdgårdslärare. Föreskrifterna om behörighetsvillkoren för lärare i förskoleundervisning och lärare som meddelar specialundervisning samt behörighetsvillkoren för ledare inom morgon- och eftermiddagsverksamhet ingår i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998).

3.5.2 Övergångsbestämmelser som gäller barnträdgårdslärare

Personer som varit behöriga för uppgifter som barnträdgårdslärare enligt den tidigare förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården är fortfarande behöriga. Enligt 15 § behörighetslagen är övergångsbestämmelserna för uppgifter som barnträdgårdslärare följande.

Uppgifter för vilka det enligt den nya lagen krävs pedagogie kandidatexamen kan också skötas av den som enligt de tidigare bestämmelserna avlagt pedagogie kandidatexamen eller pedagogie magisterexamen med inriktning på småbarnsfostran eller barnträdgårdslärarexamen på institutnivå.

Behöriga för uppgifter som barnträdgårdslärare är även personer som före ikraftträdandet av lagen har avlagt **för uppgiften lämplig** yrkeshögskoleexamen som föregick den nuvarande yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området eller en tidigare yrkesinriktad examen på institutnivå inom social- och hälsovårdsbranschen. Av de tidigare examina på institutnivå är socialpedagogexamen lämplig för uppgifter som barnträdgårdslärare.

Behörigheten för dem som avlagt annan examen på institutnivå skall bedömas utgående från arbetsuppgifterna och inriktningen på de avlagda studierna. Till exempel examen för handledare av utvecklingshämmande ger tillbörliga färdigheter att arbeta i en daghemsgrupp med utvecklingsstörda barn. Högsta förvaltningsdomstolen har i sitt beslut 16.1.1998 T 52 konstaterat att socialhandledarexamen på institutnivå inte innehåller pedagogiska och didaktiska studier som krävs av barnträdgårdslärare i en sådan omfattning av socialhandledarexamen på institutnivå till sitt innehåll skulle kunna anses vara lämpligt för en tjänst som barnträdgårdslärare.

Se även de allmänna övergångsbestämmelserna och beviljande av dispens i kapitel 5.2.

3.6 Närvårdare

3.6.1 Behörighetsvillkoren för uppgifterna som närvårdare

8 §

Behörighetsvillkor för uppgifterna som närvårdare är för uppgiften lämplig grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen eller någon annan motsvarande examen.

Examensbenämningen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen är närvårdare. Utbildningsprogrammen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen är utbildningsprogrammen för akutvård, rehabilitering, vård och fostran av barn och unga, mentalhälsoarbete och missbrukarvård, sjukvård och omsorg, mun- och tandvård, handikappomsorg, äldreomsorg samt kundbetjäning och informationshantering.

Närvårdarna verkar som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och omfattas av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt bestämmelserna i den om

skyddad yrkesbeteckning. Enligt 2 § 2 mom. denna lag kan även andra personer verka i yrken för yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning om de har tillräcklig utbildning, erfarenhet och yrkesskicklighet.

På närvårdare som verkar inom socialvårdens uppgifter tillämpas behörighetslagen för socialvården. Behörighetsvillkor för uppgifterna som närvårdare är för uppgiften lämplig grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen (närvårdare) eller någon annan för uppgiften lämplig examen. Behörigheten förutsätter att närvårdarexamen har avlagts i sin helhet. Enskilda delprestationer ger inte behörighet för uppgifter som närvårdare.

Annan motsvarande examen som avses i behörighetslagen för socialvården skall till sin omfattning motsvara närvårdarexamen. Yrkesexamina kan inte ge behörighet som närvårdare. En för uppgiften lämplig examen kan beroende på uppgiften vara till exempel grundexamen för teckenspråkshandledare (teckenspråkshandledare), grundexamen i barn- och familjearbete (barnledare) samt grundexamen i ungdoms- och fritidsinstruktion (ungdoms- och fritidsinstruktör). Dessa examina motsvarar till sin omfattning och även delvis till sitt innehåll närvårdarexamen. Lämpligheten av dem för uppgifter inom socialvården bedöms från fall till fall enligt de krav som arbetet ställer.

Av grundexamina inom social- och hälsovårdsbranschen är närvårdarexamen som avlagts enligt utbildningsprogrammet för vård och fostran av barn och unga lämplig för **uppgifter inom dagvården**. Annan för uppgiften lämplig examen som avses i behörighetslagen för socialvården är grundexamen i barn- och familjearbete, vars examensbenämning är barnledare.

Grundexamen för teckenspråkshandledare är lämplig för närvårdaruppgifter som kräver kunskaper i teckenspråk. En person som avlagt examen som teckenspråkshandledare är lämplig för uppgifter till exempel på daghem med hörselskadade barn där uppgiften förutsätter närvårdarutbildning.

I regeringspropositionen som gäller den nya barnskyddslagen som träder i kraft 1.1.2008 konstateras att en lämplig examen för andra än krävande vård- och fostringsuppgifter på **barnskyddsanstalt** är grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen enligt 8 § behörighetslagen eller annan jämförbar examen eller yrkesbehörighet inom ungdomsväsendet eller det pedagogiska området. Beroende på uppgifterna kan en sådan motsvarande examen vara till exempel grundexamen inom barn- och familjearbete som motsvarar närvårdarexamen eller examen inom ungdoms- och fritidsinstruktion.

3.6.2 Övergångsbestämmelserna som gäller närvårdare

16 §

Uppgifter för vilka det enligt denna lag krävs grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen kan också skötas av den som före denna lags ikraftträdande har avlagt för uppgiften lämplig yrkesinriktad examen på skolnivå inom social- och hälsovårdsbranschen eller någon annan examen som med stöd av övergångsbestämmelserna i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården gett behörighet för uppgifter som avses i 5 § förordningen.

Övergångsbestämmelser garanterar att behörigheten kvarstår även hos dem som avlagt sin examen enligt tidigare behörighetsvillkor. Närvårdarexamen föregicks av examina på skolnivå. De som avlagt den tidigare examen har kvar sin behörighet för motsvarande närvårdaruppgifter. De yrkesinriktade examina inom det sociala området var hemvårdare, dagvårdare och vårdare av utvecklingshämmande. Yrkesinriktade examina på skolnivå inom hälso- och sjukvården var primärskötare, hjälpskötare, mentalvårdare, sinnessjukskötare, vårdare av utvecklingsstörda, barnskötare, tandskötare, fotvårdare, medikalvaktmästare-ambulansförare och konditionsskötare.

Utöver benämningen närvårdare används de gamla examensbenämningarna fortfarande som yrkesbeteckningar i uppgifter inom socialvården. Till exempel **barnskötare** är en allmän yrkesbeteckning i närvårdaruppgifter inom dagvården och **hemvårdare** inom äldreomsorgen. På samma sätt som de som avlagt lämplig examen på skolnivå är behöriga för närvårdaruppgifter är även de som avlagt lämplig närvårdarexamen behöriga för uppgifter där de gamla examensbenämningarna på skolnivå används som yrkesbeteckningar.

3.7 Specialarbetare inom socialvården

3.7.1 Behörighetsvillkoren för specialarbetare inom socialvården

9 §

Behörighetsvillkor för uppgifterna som specialarbetare inom socialvården är den grundutbildning som förutsätts för uppgiften och dessutom lämplig specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen.

Närmare bestämmelser om den specialiseringsutbildning eller påbyggnadsutbildning som krävs av specialarbetare kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Samtliga specialarbetare inom socialvården omfattas av 9 § i behörighetslagen enligt vilken förtrogenhet som tillägnats i det praktiska arbetslivet inte längre likställs med den behörighet som skaffats genom specialiseringsutbildning.

Paragrafen som gäller specialarbetare kompletteras av 2 § behörighetsförordningen för socialvården. Förordningens 2 § innehåller ingen uttömmande förteckning över vilken specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen som förutsätts av specialarbetare inom olika sektorer. Paragrafen innehåller närmare bestämmelser endast om behörigheten av specialbarnträdgårdslärare samt socialarbetare inom uppfostrings- och familjerådgivningen.

Andra uppgifter där arbetsgivaren kan förutsätta lämplig specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen är till exempel uppgifter inom missbrukarvården som förutsätter specialkunnande, uppgifter inom barnskyddsenheter som förutsätter specialkunnande samt krävande uppgifter inom äldreomsorgen.

Av en specialsocialarbetare kan yrkesinriktad licentiatexamen förutsättas eller någon annan specialiseringsutbildning som är lämplig för uppgiften. Högre yrkeshögskoleexamina ger för sin del behörighet att verka inom uppgifter inom olika sektorer. Av en närvårdare som anställs

som specialarbetare kan till exempel förutsättas specialyrkesexamen i äldreomsorg eller yrkesinriktad specialiseringsutbildning.

3.7.2 Specialbarntädgårdslärare

Specialbarntädgårdslärarna inom dagvården arbetar i specialundervisnings- och fostringsuppgifter med barn som är i behov av särskilt stöd. Barnet kan vara i behov av särskilt stöd inom sin fysiska, kunskapsmässiga, emotionella eller sociala utveckling. Uppväxtförhållandena kan också leda till ett behov av särskilt stöd.

Enligt 9 § i behörighetslagen och 2 § behörighetsförordningen för socialvården är behörighetsvillkoret för uppgifter som specialbarntädgårdslärare **behörighet som barntädgårdslärare och därtill avlagd specialiseringsutbildning**. Se närmare punkt 3.5. om behörighetsvillkoren för barntädgårdslärare.

Specialiseringsutbildningen kan inkluderas i examen, men också en särskild specialiseringsutbildning som avlagts utöver examen ger behörighet för uppgifter som specialbarntädgårdslärare.

Utbildningen av specialbarntädgårdslärare inleddes år 1971. Lagstiftningen om utbildning har reviderats ett flertal gånger. Enligt 2 § behörighetsförordningen är lämpliga specialiseringsutbildningar följande:

- 1) *Studier enligt 19 § 1 mom. 3 punkten i statsrådets förordning om universitetsexamina (794/2004).* Studier som avses i paragrafen är minst 60 poäng studier som ger yrkesfärdigheter i specialundervisning. Specialbarntädgårdslärares studier kan inkluderas i examen för pedagogie kandidat eller pedagogie magister eller i någon annan lämplig lägre eller högre högskoleexamen. Studierna kan också avläggas separat efter avlagd examen.
- 2) *Studier för speciallärare som avses i 14 § 2 mom. förordningen om examina och lärarutbildning på det pedagogiska området.* Studier för speciallärare som avses i paragrafen är studier omfattande 35 studieveckor, eller av särskilda skäl 50 studieveckor, som ger yrkesfärdigheter för uppgifter inom specialundervisning. Studierna kan inriktas på något delområde av specialundervisningen. Ifrågavarande förordning var i kraft 1.8.1995–31.7.2005.
- 3) *Separata studier för speciallärare som avses i 35 § förordningen om pedagogiska examina och studier (530/1978).* Denna förordning var i kraft till 31.7.1995 varvid den upphävdes genom förordningen om examina och lärarutbildning på det pedagogiska området. Möjligheten att avlägga examen enligt denna förordning upphörde 31.7.2000.

3.7.3 Socialarbetare vid uppfostrings- och familjerådgivning

Enligt 9 § i behörighetslagen och 2 § behörighetsförordningen för socialvården är behörighetsvillkoren för uppgifter som socialarbetare vid uppfostrings- och familjerådgivning följande:

- 1) behörighet som socialarbetare **samt**

- 2) specialiseringsutbildning inom uppfostrings- och familjerådgivning eller sådan specialiseringsutbildning som kan jämföras med denna och som omfattar minst ett läsår och ger färdigheter för förebyggande arbete och möten med barn och familjer.

Specialiseringsutbildning inom uppfostrings- och familjerådgivning har meddelats sedan år 1972. Utbildningen samordnas av Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes). Utbildningen ges i de uppfostrings- och familjerådgivningsbyråer som Stakes har godkänt som utbildningsrådgivningar. Behörighet för uppgifter som socialarbetare vid uppfostrings- och familjerådgivningar kan också skaffas genom utbildning som kan jämföras med den som ges av utbildningsrådgivningar och som omfattar minst ett läsår.

Vid uppfostrings- och familjerådgivningarna arbetar yrkesutbildade personer både det sociala området och inom hälso- och sjukvården. Den specialiseringsutbildning inom uppfostrings- och familjerådgivning som Stakes samordnar ordnas både för socialarbetare och för psykologer. Av dem som antas till utbildningen förutsätts av socialarbetare socialarbetarbehörighet och av psykologer rätt att utöva psykologyrket som legitimerad yrkesutbildad person. Bestämmelserna om rätten att verka som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ingår i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, se kapitel 2.3.

3.8 Andra yrkesuppgifter inom socialvården

11 §

Behörighetsvillkor för andra yrkesuppgifter inom socialvården är för uppgiften lämplig yrkesexamen eller annan lämplig utbildning.

Denna bestämmelse gäller sådana yrkesuppgifter för vilka särskilda bestämmelser inte ges i behörighetslagen för socialvården eller i någon annan lagstiftning.

Eftersom bestämmelsen tillämpas på uppgifter som kräver yrkeskompetens inom socialvården, utgör yrkesexamen ett minimikrav för samtliga uppgifter. Föreskrifter om fristående yrkesexamina ingår i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) och förordningen (812/1998).

Bedömningen av annan lämplig utbildning som avses i 11 § behörighetslagen för socialvården skall i sista hand avgöras av arbetsgivaren. Uppgiften kan förutsätta yrkesexamen eller utbildning som är högre än yrkesexamen. Arbetsgivaren bedömer vilken utbildning som motsvarar den kompetens som förvärfvas genom yrkesexamen. Om det inte finns en lämplig examen för uppgiften och uppgiften inte förutsätter högre examen skall arbetsgivaren bedöma den nödvändiga utbildningens omfattning och art.

Det finns till exempel inga särskilda bestämmelser om behörigheten för uppgiften som **skolkurator** varken i behörighetslagen eller i någon annan lag. Därför bestäms deras behörighet enligt 11 § i behörighetslagen. Arbetsgruppen för revidering av lagstiftningen om elevvården som tillsattes av social- och hälsovårdsministeriet fick i uppgift att framlägga ett förslag till behörighetsvillkor för skolkuratorer (Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmän muistio, Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:33). Arbetsgruppen hade tre

förslag till behörighetsvillkor för skolkuratorer: 1) behörighet enligt 3 § behörighetslagen, 2) behörighet enligt 3 § behörighetslagen eller högre yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området som innefattar studier i barn-, ungdoms- och familjearbete i den omfattning som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet samt 3) lämplig högskoleexamen. Av dessa tre alternativ gick arbetsgruppen in för att föreslå som behörighetsvillkor för skolkurator behörighet enligt 3 § behörighetslagen eller högre yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området som innefattar studier i barn-, ungdoms- och familjearbete i den omfattning som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Det finns inget beslut om att inkludera behörighetsvillkoren för skolkuratorer i lagen. Definieringen av lämplig utbildning måste i sista hand avgöras av arbetsgivaren.

Även behörighetsvillkoren för **familjedagvårdare** bestäms i regel enligt 11 § behörighetslagen. Behörighetsvillkoren är yrkesexamen för familjevårdare eller annan lämplig utbildning. Annan lämplig utbildning kan vara till exempel närvårdarutbildning, av kommunen anordnad familjedagvårdarutbildning eller lämplig kompletterande utbildning. Yrkesexamen för familjevårdare ger inte behörighet för uppgifter som närvårdare/barnskötare på daghem.

Enligt 8 § förordningen om barndagvård (239/1973) skall en av familjedagvårdarna, om tre familjedagvårdare samtidigt vårdar högst 12 barn, ha åtminstone yrkesmässig behörighet som avses i 5 § förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. Med yrkesbehörighet enligt 5 § förordningen av år 1992 om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården avses numera behörighet som närvårdare enligt 8 § behörighetslagen med därtill hörande övergångsbestämmelser. Yrkesexamen för familjevårdare ger inte sådan behörighet som närvårdare som krävs av anställda inom gruppfamiljedagvården.

Genom **övergångsbestämmelserna** i behörighetslagen för socialvården garanteras möjligheten för både familjedagvårdare och andra yrkesutbildade personer inom socialvården möjlighet att fortsätta i sina nuvarande uppgifter också om de inte uppfyller behörighetsvillkoren enligt den nya lagen. En person som inte uppfyller de nya behörighetsvillkoren kan emellertid inte på nytt utses till motsvarande uppgifter. Tillfälliga avvikelser från behörighetsvillkoren behandlas i kapitel 5.1.

4 Ledningsuppgifter inom socialvården

Bestämmelser om ledningsuppgifter inom socialvården ingår i 10 § behörighetslagen. Yrkesbenämningarna som används vid ledningsuppgifter definieras inte i behörighetslagen. De viktigaste med tanke på behörigheten är uppgifternas innehåll. I fråga om övergångsbestämmelser se föregående kapitel samt allmänna övergångsbestämmelser i punkt 5.2.

4.1 Behörighetsvillkoren för ledningsuppgifter

10 §

Behörighetsvillkor för huvudsakligen administrativa ledningsuppgifter inom socialvården eller social- och hälsovården i kommuner eller samkommuner är behörighet enligt 3 § eller för uppgiften lämplig högre högskoleexamen och kännedom om branschen samt dessutom tillräcklig ledarförmåga.

Behörighetsvillkor för yrkesmässiga ledningsuppgifter inom socialt arbete är behörighet enligt 3 § samt tillräcklig ledarförmåga.

Behörighetsvillkor för yrkesmässiga ledningsuppgifter inom barndagvården är behörighet enligt 7 § samt tillräcklig ledarförmåga.

Behörighetsvillkor för andra ledningsuppgifter inom socialvården vilka omfattar styrning av klientarbetet är för uppgiften lämplig högskoleexamen, kännedom om branschen och tillräcklig ledarförmåga.

4.2 Tillräcklig ledarförmåga

Behörighetsvillkor för samtliga ledningsuppgifter som avses i 10 § behörighetslagen för socialvården är förutom föreskriven utbildning även tillräcklig ledarförmåga. Tillräcklig ledarförmåga förutsätter antingen ledarutbildning som ingår i examen eller som avlagts utöver examen eller ledarförmåga som förvärvats genom erfarenhet. När det gäller krävande ledningsuppgifter är det motiverat att förutsätta ledarförmåga som erhållits både genom utbildning och erfarenhet. Lagen ger emellertid ingen definition på vilken ledarutbildning som ger tillräcklig ledarförmåga.

4.3 Administrativa ledningsuppgifter i en kommun eller samkommun

Behörighetsvillkor för administrativa ledningsuppgifter i kommuner eller samkommuner är behörighet som socialarbetare enligt 3 § behörighetslagen för socialvården eller för uppgiften lämplig högre högskoleexamen och kännedom om branschen. Därtill krävs tillräcklig ledarförmåga.

Föreskriften i 10 § 1 mom. behörighetslagen för socialvården om administrativa ledningsuppgifter tillämpas endast på huvudsakligen administrativa ledningsuppgifter inom socialvården eller inom den kombinerade social- och hälsovården. Med uppgifterna avses administrativa ledningsuppgifter som hör till kommunens eller samkommunens myndighetsverksamhet. Administrativa ledningsuppgifter innefattar inte klientarbete och inte heller direkt styrning av klientarbete.

Administrativa ledningsuppgifter till exempel på ett daghem är uppgifter som inte innefattar yrkeshandledning eller direkta klientuppgifter i en barngrupp. En lämplig högre högskoleexamen för administrativa uppgifter inom dagvården är till exempel pedagogie magisterexamen. Beroende på uppgifternas innehåll kan också någon annan utbildning komma i fråga.

På föreståndare av daghem som tidvis deltar i arbetet med barngruppen, ger yrkeshandledning för de anställda och deltar i planeringen av småbarnsfostran på ett enskilt daghem tillämpas däremot föreskriften i 10 § 3 mom. behörighetslagen om yrkesmässiga ledningsuppgifter. Härvid förutsätts att föreståndaren har behörighet som barnträdgårdslärare.

Syftet med behörighetslagen för socialvården är inte att ändra begreppet administrativa ledningsuppgifter eller dess tolkning. Inom rättspraxisen har tolkningen varit den att till exempel tjänsten som chef för socialväsandets ekonomibyrå inte betraktas som yrkesutövare inom socialvården och att denna tjänst alltså inte omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården.

Utbildningskraven är desamma i den nya lagen som i den tidigare förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården, men därtill förutsätts kännedom om branschen och tillräcklig ledarförmåga. Utbildningen till socialarbetare anses dock alltid omfatta tillräcklig kännedom om branschen. Behörighetsvillkoren för en administrativ chef innefattar inte kravet på erfarenhet av klientarbete och inte heller en viss avlagd examen, utan tillräcklig kännedom om branschen kan också ha skaffats på annat sätt.

Enligt 13 § nya barnskyddslagen skall en ledande tjänsteinnehavare inom socialvården som bestäms enligt kommunens instruktion ha en sådan behörighet som avses i 10 § 1 mom. i behörighetslagen. Det hör till en ledande tjänsteinnehavares uppgifter att utöva beslutandemakt i ärenden som gäller omhändertagande och placering i vård utom hemmet enligt 43 § 1 mom. barnskyddslagen, avslutande av omhändertagande enligt 47 § samt inledande eller förlängning av särskild omsorg enligt 72 § 2 mom. i barnskyddslagen. En ledande tjänsteinnehavare kan förordna även en annan tjänsteinnehavare att utöva ovannämnda beslutandemakt om denne har en sådan behörighet som avses i 10 § 1 eller 2 mom. eller 3 § i behörighetslagen.

4.4 Yrkesmässiga ledningsuppgifter inom det sociala arbetet och dagvården

Behörighetsvillkor för **yrkesmässiga ledningsuppgifter inom socialt arbete** är behörighet som socialarbetare samt tillräcklig ledarförmåga.

Begreppet administrativa ledningsuppgifter avser uppgifter som innefattar direkt yrkeshandledning och ledning av socialarbetare. Uppgifterna kan innefatta uppgifter som hänför sig till styrning av klientarbete, men också uppgifter som hänför sig till planering och utveckling av verksamheten.

I praktiken fungerar till exempel kommunens ledande socialarbetare som förman även för andra yrkesutbildade personer inom socialvården än socialarbetare. Ledande socialarbetaren kan till exempel vara den närmaste chefen för socialhandledare och dem som arbetar med familjefrågor. Det är också möjligt att den ledande socialarbetaren fungerar inom styrningen av klientarbetet i flera kommuner på grund av det regionala samarbetet.

Behörighetsvillkoren som föreskrivits för yrkesmässiga ledningsuppgifter tillämpas inte i situationer där socialarbetaren har en mycket självständig arbetsbeskrivning och förmannens ledningsuppgifter därför är helt administrativa till sin karaktär. Lagen förutsätter inte att en organisation som till exempel endast har en socialarbetare skall ha tillgång till yrkesmässig ledning av det sociala arbetet. Lagen innehåller inga bestämmelser om personaldimensioneringen eller -strukturen inom socialvården. Om representanter för ett flertal yrkesgrupper arbetar i samma organisation och socialarbetaren inte har en yrkesmässig ledare som stöd, rekommenderas att utomstående arbetshandledning anlitas.

Behörighetsvillkoren för **yrkesmässiga ledningsuppgifter inom dagvården** är behörighet enligt 7 § som barnträdgårdslärare samt tillräcklig ledarförmåga.

Med yrkesmässiga ledningsuppgifter inom dagvården avses uppgifter som innefattar styrning av de anställdas yrkeskunnande samt beredskap att arbeta i en barngrupp. Föreståndaren för daghemmet har ett helhetsansvar för kvaliteten och resultaten av småbarnsfostran i sin enhet och ofta innehåller uppgifterna också ett ansvar för de olika formerna av dagvård vilket leder till att de yrkesmässiga ledningsuppgifterna innefattar planering, organisering och utveckling av verksamheten. Det rekommenderas, att ledarförmågan har anskaffats genom utbildning.

4.5 Andra ledningsuppgifter som förutsätter styrning av klientarbete

Behörighetsvillkor för andra ledningsuppgifter vilka omfattar styrning av klientarbetet är för uppgiften lämplig högskoleexamen, kännedom om branschen och tillräcklig ledarförmåga.

Föreskriften tillämpas på sådana ledningsuppgifter inom socialvården på vilka specialbestämmelserna i 10 § 1–3 mom. i behörighetslagen inte kan tillämpas. Bestämmelsen tillämpas till exempel på ledningsuppgifter i enheter som erbjuder institutions- och boendeservice samt på andra administrativa uppgifter än de som finns i kommunen eller samkommunen. Uppgifterna som avses i momentet kan innefatta uppgifter som hänför sig till styrning av klientarbetet, men också till exempel uppgifter som hänför sig till planering och utveckling av verksamheten.

Behörighetsvillkoren är minst för uppgiften lämplig högskoleexamen, kännedom om branschen och tillräcklig ledarförmåga. Lämplig högskoleexamen är till exempel yrkeshögskoleexamen eller med stöd av övergångsbestämmelserna examen på institutnivå som föregick yrkeshögskoleexamen.

Klienternas behov och verksamhetens innehåll kan variera i stor utsträckning när det gäller de socialservice som avses i bestämmelsen. Därför är det motiverat att behörighetsbestämmelserna är tillräckligt flexibla så att varje enhet kan välja en föreståndare som har den för uppgiften lämpligaste utbildningen. Det är viktigt att föreståndaren har sådan sakkunskap som stödjer förmågan att svara på de behov som klienterna av ifrågavarande socialservice har och att de kan utveckla personalens yrkeskunnande. Det är därför befogat att i första hand välja

personer med examen inom det sociala området för ledningsuppgifter vid verksamhetsenheter som tillhandahåller socialservice. Ordalydelsen i bestämmelsen utgör dock inget hinder för val av en person med annan lämplig högskoleexamen för ledningsuppgifter inom socialservice. Till exempel enheter för äldreomsorg har behov av sakkunskap såväl inom socialvården som hälsovården.

Bestämmelsen täcker en vidsträckt grupp av olika verksamhetsenheter inom socialvården och ger arbetsgivaren en omfattande prövningsrätt vid definition av lämplig kravnivå enligt de behov som den aktuella verksamhetsenheten har. Den samlade effekten av flera olika faktorer inverkar på hur krävande ledaruppgifterna är vid olika enheter, såsom enhetens storlek, personalens utbildningsstruktur, arbetsuppgifternas allmänna svårighetsgrad och klienteletets specialbehov.

Den nya barnskyddslagen förutsätter att föreståndaren som ansvarar för vård- och uppfostningsuppgifterna skall ha behörighet enligt 10 § 4 mom. behörighetslagen.

Tillämpningsområdet för denna bestämmelse innefattar även sådana ledningsuppgifter för vilka det är motiverat att kräva högre högskoleexamen som behörighetsvillkor. Det rekommenderas att enheterna i ledningsuppgifter utnyttjar det kunnande som förvärfvas till exempel genom högre yrkeshögskoleexamen.

Å andra sidan har man inte velat ställa alltför höga utbildningskrav i uppgifter som inte förutsätter högskoleexamen. Högskoleexamen förutsätts endast för sådana uppgifter som innefattar styrning av klientarbete. Egentliga uppgifter för styrning av en annan persons klientarbete ingår inte till exempel i uppgifterna för anställda i ett hemserviceföretag som grundats till exempel av två närvårdare.

4.6 Ansvariga personer vid privata verksamhetsenheter som producerar socialservice

Enligt 4 § lagen om tillsyn över privat socialservice skall privata verksamhetsenheter ha en person som ansvarar för att serviceverksamheten uppfyller de krav som ställs på den. Behörighetslagen för socialvården innehåller inga separata bestämmelser om behörighetsvillkoren för den ansvarige personen vid privata verksamhetsenheter.

Den ansvarige personen för servicen skall vara i en sådan kontakt med verkställandet av serviceverksamheten att han eller hon i praktiken de facto kan sköta dessa åligganden. En person som endast formellt utnämnts till ansvarig person fyller alltså inte de krav som ställs på den ansvarige personen. Den ansvarige personen svarar till exempel för att verksamhetsenheten har tillräckligt med personal i förhållande till servicebehovet och antalet klienter och att personalens utbildningsnivå och yrkeskunskaper möjliggör god servicekvalitet.

För uppgiften lämplig utbildning bör motsvara den utbildning som förutsätts av enhetens föreståndare. Till exempel för yrkesmässiga ledningsuppgifter inom barndagvården förutsätts behörighet som barnträdgårdslärare och för yrkesmässiga ledningsuppgifter inom socialt arbete behörighet som socialarbetare.

Behörighetsvillkor för andra ledningsuppgifter inom socialvården vilka omfattar styrning av klientarbetet är för uppgiften lämplig högskoleexamen, kännedom om branschen och tillräck-

lig ledarförmåga. Högskoleexamen förutsätts inte om den ansvarige personens uppgifter inte innefattar styrning av klientarbete. Egentliga uppgifter för styrning av en annan persons klientarbete ingår inte till exempel i uppgifterna för anställda i hemserviceföretag som bedriver verksamhet i liten skala. Vid ett sådant företag förutsätts då inte heller högskoleexamen för den som är ansvarig person.

Till den del behörighetslagen tillämpas på familjevård, gäller för familjehemmets ansvarige person samma behörighetsvillkor som föreskrivs i 1 § 3 mom. familjevårdarlagen.

5 Allmänna bestämmelser

5.1 Tillfällig avvikelse från behörighetsvillkoren

12 §

Om det för en uppgift för yrkesutbildad personal inom socialvården inte är möjligt att få en person med föreskriven behörighet, kan för uppgiften för högst ett år anställas en person som på grundval av fullgjorda studier har tillräckliga förutsättningar för att sköta uppgiften.

Den rätt enligt 1 mom. att avvika från den behörighet som krävs för uppgifter inom socialvården gäller inte socialarbetare som enligt 12 § 2 mom. i socialvårdslagen har rätt att i brådskande fall besluta om vård oberoende av egen vilja och därtill anslutna åtgärder.

För att säkerställa servicekvaliteten inom socialvården är det viktigt att uppgifterna sköts av sådana personer som uppfyller behörighetsvillkoren och att kontinuitet i skötseln av uppgifter eftersträvas.

Utöver de krav som behörighetslagen ställer skall vid tillsättande av en befattning beaktas de förutsättningar som ställs i annan lagstiftning och i platsansökan.

Enligt 125 § 2 mom. Finlands grundlag är de allmänna utnämningsgrunderna för offentliga tjänster skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd. De allmänna utnämningsgrunderna som nämns i grundlagen förutsätter att utnämningen till en tjänst avgörs på basis av de sökandes meriter (utbildning och arbetserfarenhet) samt på basis av en jämförelse av deras personliga egenskaper (lämplighet).

Sökanden som uppfyller behörighetsvillkor finns inte alltid tillgängliga. Därför har en bestämmelse införts i lagen som möjliggör tillfällig avvikelse från behörighetsvillkoren.

Behörighetslagen innehåller inga exakta definitioner på vilka studier som skall vara avlagda för att personen skall kunna anses ha tillräckliga förutsättningar för att sköta uppgiften. Utgångspunkten är att personen håller på att utbilda sig för branschen och att utbildningen redan ger tillräckliga förutsättningar för att sköta uppgiften. Lagen förutsätter inte någon praktisk erfarenhet av ifrågavarande uppgifter. Om en sådan person anställs som inte uppfyller behörighetskraven är det är särskilt viktigt att han eller hon får tillräckligt med stöd och handledning för uppgiften.

En person som inte uppfyller behörighetsvillkoren kan anställas för uppgiften för högst ett år varefter uppgiften skall lediganslås på nytt. En person som handhaft uppgiften tidigare kan omväljas för högst ett år om sökanden som uppfyller behörighetskraven inte finns tillgängliga.

Uppgifterna för socialarbetare inom barnskyddet inrymmer ett stort mått av offentlig maktutövning som i betydande grad kan ingripa i individens rättigheter och förmåner. Det är önskvärt att den som tillfälligt sköter uppgiften har fullgjort åtminstone ämnesstudier i socialt arbete samt en handledd praktikperiod. Med tanke på klientens rättssäkerhet är det speciellt vik-

tigt att den som sköter uppgifterna som socialarbetare och som deltar i förberedelserna av omhändertagande har fullgjort de nämnda studierna. Det är önskvärt att det också av dem som tillfälligt sköter andra uppgifter som socialarbetare krävs att de åtminstone har fullgjort praktik.

Uppgifterna för socialvårdens specialarbetare är mycket krävande och förutsätter specialkunnande. För att garantera klienternas säkerhet och hög servicekvalitet är det önskvärt att även kortvariga vikariat sköts av en person som åtminstone har den grundutbildning som uppgiften förutsätter. Exempelvis för uppgifterna som specialbarnträdgårdslärare bör den som vikarierar åtminstone ha behörighet som barnträdgårdslärare.

Rätten att avvika från den behörighet som krävs gäller inte uppgifter som enligt 12 § 2 mom. i socialvårdslagen (710/1982) innefattar rätten att i brådskande fall besluta om vård oberoende av egen vilja och därtill anslutna åtgärder. Sådana situationer är till exempel förordnande till kortvarig vård oberoende av egen vilja på grund av våldsamhet enligt 12 § i lagen om missbrukarvård för avbrytande av bruket av rusmedel eller brådskande omhändertagande enligt barnskyddslagen (brådskande placering av barn enligt den nya barnskyddslagen). Beslut i dessa situationer skall fattas av en person som uppfyller behörighetsvillkoren.

5.2 Övriga övergångsbestämmelser

17 §

Den som sköter eller har skött uppgifter enligt 3–11 § i denna lag inom ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som uppkommit före ikraftträdandet och som beviljats dispens från behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården får utan hinder av denna lag fortsätta att sköta uppgiften eller sköta andra motsvarande uppgifter enligt vad som bestäms i beslutet om beviljande av dispens.

En annan än i 1 mom. avsedd person som sköter uppgifter enligt 3 – 11 § i denna lag inom ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som uppkommit före ikraftträdandet och som inte kan anses uppfylla behörighetsvillkoren enligt denna lag får fortsätta att sköta uppgifterna utan hinder av bestämmelserna i denna lag. Den som har anställts för en uppgift med stöd av 7 § i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården får fortsätta att sköta uppgiften högst till utgången av den tid som anges i bestämmelsen.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller också den som sköter uppgifter enligt 3–11 § i denna lag som självständig yrkesutövare eller som anställd hos en sammanslutning som tillhandahåller socialservice med stöd av ett tillstånd enligt lagen om tillsyn över privat socialservice som beviljats före denna lags ikraftträdande eller med stöd av en anmälan som gjorts före ikraftträdandet.

Fram till början av mars år 2000 hade statsrådet en möjlighet att av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor som föreskrevs genom förordning. Bestämmelsen tillämpades även på de kommunala tjänsterna inom socialvården. Den som beviljats dispens från behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården får sköta de uppgifter som dispensen gäller i enlighet med vad som bestäms i beslutet om dispens. **Enligt den nuvarande grundlagen kan dispens inte längre beviljas.**

Den som anställts för yrkesuppgifter inom socialvården före ikraftträdandet av behörighetslagen för socialvården kan fortsätta att sköta uppgifterna även om han eller hon inte uppfyller kraven i behörighetslagen och därtill hörande andra övergångsbestämmelser och även om dispens inte har beviljats från behörighetsvillkoren. Personen anses dock inte med stöd av denna bestämmelse ha allmän behörighet för motsvarande uppgifter. Han eller hon kan alltså inte omväljas till tjänsten. Har ifrågavarande person anställts för uppgiften för en bestämd tid, kan han eller hon fortsätta att sköta uppgiften högst till utgången av denna tid.

Utöver bestämmelserna i behörighetslagen skall dock 67 § socialvårdslagen fortfarande tillämpas, som tryggar den som vid ikraftträdandet av socialvårdslagen 1.1.1984 innehade en tjänst behörighet för motsvarande tjänst som lyder under socialnämnden. Tjänst som avses i bestämmelsen avser utöver samma tjänst även motsvarande tjänst i en annan kommun eller samkommun.

I den tidigare förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården sades att om det för en uppgift för yrkesutbildad personal inom socialvården inte är möjligt att få en person med föreskriven behörighet, kunde för uppgiften för högst två år i sänder anställas en person som hade en utbildning som kunde anses vara tillräcklig och om möjligt praktisk erfarenhet av uppgiften i fråga. När den nya lagen är i kraft kan en sådan person fortsätta att sköta uppgiften högst till utgången av tidsfristen om två år. En visstidsanställning kan således i praktiken fortgå oavbrutet högst till den 31 juli 2007.

5.3 Tillämpning av tidigare lagstiftning

Andra lagar innehåller fortfarande hänvisningar till den upphävda förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. Om det i annan lagstiftning hänvisas till den förordning om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992) som gällde vid ikraftträdandet, skall denna lag tillämpas i stället för förordningen. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i behörighetslagen för socialvården skall, om det i annan lagstiftning hänvisas till den upphävda förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992) den nya lagen tillämpas i stället.

5.4 Examina som avlagts utomlands

Utbildningsstyrelsen beslutar om den behörighet som utländsk examen ger för statliga eller kommunala tjänster eller uppgifter i Finland. Enligt lagen om tillsyn över privat socialservice skall även personalen vid privat socialservice uppfylla samma behörighetsvillkor som krävs av yrkespersonalen vid socialvården som anställs av kommuner eller samkommuner.

En grundförutsättning för erkännande av examen som avlagts utomlands är att examen i ursprungslandet är en officiell högskoleexamen och att den beviljats av en högskola som fungerar under myndigheternas tillsyn i det ifrågavarande landet. Bestämmelser om jämställande av högskolestudier som bedrivits utanför EU/EES-området ges i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/1986).

Utbildningsstyrelsen ger på begäran sakkunnigutlåtande även om utländska yrkesexamina samt om inhemska examina. Utlåtandet ger inte behörighet till statliga eller kommunala tjänster eller uppgifter, men det kan vara till hjälp till exempel vid anställning.

Närmare information om erkännande av examina i Finland ges av Utbildningsstyrelsen www.oph.fi

272/2005

Lag

om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården

Given i Helsingfors den 29 april 2005

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja socialvårdsklienters rätt till socialvård av god kvalitet och gott bemötande genom att förutsätta att yrkesutbildad personal inom socialvården skall ha den utbildning och förtrogenhet som behövs.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den behörighet som krävs av yrkesutbildad personal inom socialvården, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Med socialvård avses i denna lag

1) uppgifter som nämns i 13 § i socialvårdslagen (710/1982) och som sköts av ett organ som avses i 6 § i socialvårdslagen, av något annat organ i kommunen eller samkommunen eller av staten,

2) uppgifter som faller inom de former av socialservice som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice (603/1996).

Denna lag tillämpas inte på den behörighet som krävs inom stödtjänster i anslutning till hemservice enligt 20 § i socialvårdslagen.

Behörighetsvillkor

3 §

Socialarbetare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialarbetare är högre högskoleexamen, i vilken ingår eller utöver vilken fullgjorts huvudämnesstudier i socialt arbete eller universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne.

4 §

Socialombudsman

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialombudsman enligt 24 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) är behörighet enligt 3 § i denna lag eller för uppgiften lämplig högre högskoleexamen och kännedom om branschen.

5 §

Barnatillsyningsman

Behörighetsvillkor för uppgifterna som barnatillsyningsman enligt lagen om faderskap (700/1975) är behörighet enligt 3 § i denna lag eller för uppgiften lämplig högre

högskoleexamen.

Behörighet enligt 1 mom. skall också innehas av den till vars uppgifter hör att bereda de avtal som avses i 8 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) eller i 8 § i lagen om underhåll för barn (704/1975).

6 §

Socialhandedare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som socialhandedare är för uppgiften lämplig yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området med inriktning på det sociala området.

7 §

Barnträdgårdslärare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som barnträdgårdslärare är minst pedagogie kandidatexamen i vilken ingår utbildning för barnträdgårdslärare, eller yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området i vilken ingår studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik i den omfattning som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

8 §

Närvårdare

Behörighetsvillkor för uppgifterna som närvårdare är för uppgiften lämplig grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen eller någon annan motsvarande examen.

9 §

Specialarbetare inom socialvården

Behörighetsvillkor för uppgifterna som specialarbetare inom socialvården är den grundutbildning som förutsätts för uppgiften och dessutom lämplig specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen.

Närmare bestämmelser om den specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen som

krävs av specialarbetare kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Ledningsuppgifter inom socialvården

Behörighetsvillkor för huvudsakligen administrativa ledningsuppgifter inom socialvården eller social- och hälsovården i kommuner eller samkommuner är behörighet enligt 3 § eller för uppgiften lämplig högre högskoleexamen och kännedom om branschen samt dessutom tillräcklig ledarförmåga.

Behörighetsvillkor för yrkesmässiga ledningsuppgifter inom socialt arbete är behörighet enligt 3 § samt tillräcklig ledarförmåga.

Behörighetsvillkor för yrkesmässiga ledningsuppgifter inom barndagvården är behörighet enligt 7 § samt tillräcklig ledarförmåga.

Behörighetsvillkor för andra ledningsuppgifter inom socialvården vilka omfattar styrning av klientarbetet är för uppgiften lämplig högskoleexamen, kännedom om branschen och tillräcklig ledarförmåga.

11 §

Andra yrkesuppgifter inom socialvården

Behörighetsvillkor för andra yrkesuppgifter inom socialvården är för uppgiften lämplig yrkesexamen eller annan lämplig utbildning.

Särskilda bestämmelser

12 §

Tillfällig avvikelse från behörighetsvillkoren

Om det för en uppgift som yrkesutbildad personal inom socialvården inte är möjligt att få en person med föreskriven behörighet, kan för uppgiften för högst ett år anställas en person som på grundval av fullgjorda studier har tillräckliga förutsättningar att sköta uppgiften.

Den rätt enligt 1 mom. att avvika från den behörighet som krävs för uppgifter inom so-

cialvården gäller inte socialarbetare som enligt 12 § 2 mom. i socialvårdslagen har rätt att i brådskande fall besluta om vård oberoende av klientens vilja och därtill anslutna åtgärder.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

Om det i annan lagstiftning hänvisas till den förordning om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992) som gällde vid ikraftträdandet, skall denna lag tillämpas i stället för förordningen.

14 §

Socialarbetare

Uppgifter för vilka det enligt denna lag krävs behörighet som socialarbetare kan också skötas av den som vid denna lags ikraftträdande var behörig för en motsvarande uppgift med stöd av 2 § 1 mom. i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården eller övergångsbestämmelserna i förordningen.

En studerande som vid denna lags ikraftträdande har blivit antagen till ett universitet för studier enligt 2 § 1 mom. i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården, är efter avslutade studier behörig för sådana uppgifter som socialarbetare som avses i denna lag, förutsatt att studierna slutförs senast den 31 juli 2008.

Närmare bestämmelser om tillämpningen av 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Barnträdgårdslärare och socialhandedare

Uppgifter för vilka det enligt denna lag krävs pedagogie kandidatexamen kan också skötas av den som avlagt pedagogie kandi-

datexamen eller pedagogie magisterexamen med inriktning på förskolepedagogik eller barnträdgårdslärarexamen på institutnivå.

Uppgifter som avses i 1 mom. och övriga uppgifter för vilka det enligt denna lag krävs högskoleexamen kan också skötas av den som före denna lags ikraftträdande har avlagt för uppgiften lämplig yrkeshögskoleexamen som föregick yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, yrkesinriktad examen på institutnivå inom social- och hälsovårdsbranschen eller någon annan examen som med stöd av övergångsbestämmelserna i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården gett behörighet för uppgifter som avses i 4 § i förordningen.

16 §

Närvårdare

Uppgifter för vilka det enligt denna lag krävs grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen kan också skötas av den som före denna lags ikraftträdande har avlagt för uppgiften lämplig yrkesinriktad examen på skolnivå inom social- och hälsovårdsbranschen eller någon annan examen som med stöd av övergångsbestämmelserna i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården gett behörighet för uppgifter som avses i 5 § i förordningen.

17 §

Övriga övergångsbestämmelser

Den som sköter eller har skött uppgifter enligt 3—11 § i denna lag i ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som uppkommit före denna lags ikraftträdande och som beviljats dispens från behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården får utan hinder av denna lag fortsätta att sköta uppgiften eller sköta andra motsvarande uppgifter enligt vad som bestäms i beslutet om beviljande av dispens.

En annan än en i 1 mom. avsedd person som sköter uppgifter enligt 3—11 § i denna

lag i ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som uppkommit före denna lags ikraftträdande och som inte kan anses uppfylla behörighetsvillkoren enligt denna lag får fortsätta att sköta uppgifterna utan hinder av bestämmelserna i denna lag. Den som har anställts för en uppgift med stöd av 7 § i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården får fortsätta att sköta uppgiften högst till utgången av den tid som anges i bestämmelsen.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller också den som sköter uppgifter enligt 3—11 § i denna lag som självständig yrkesutövare eller som anställd hos en sammanslutning som tillhan-

dahåller socialservice med stöd av ett tillstånd enligt lagen om tillsyn över privat socialservice som beviljats före denna lags ikraftträdande eller med stöd av en anmälan som gjorts före ikraftträdandet.

18 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 29 april 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

608/2005

Statsrådets förordning

om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården

Given i Helsingfors den 29 juli 2005

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet, föreskrivs med stöd av lagen av den 29 april 2005 om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005):

1 §

Studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik

Studier med inriktning på förskolepedagogik och socialpedagogik enligt 7 § i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) skall sammanlagt omfatta minst 60 studiepoäng.

2 §

Specialiseringsutbildning

Specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen enligt 9 § i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården är

1) i fråga om uppgifter som specialbarnträdgårdslärare

a) studier enligt 19 § 1 mom. 3 punkten i statsrådets förordning om universitetsexamina (794/2004),

b) studier för speciallärare enligt 14 § 2 mom. i förordningen om examina och lärarutbildning på det pedagogiska området (576/1995) eller

c) fristående studier för speciallärare enligt 35 § i förordningen om pedagogiska examina och studier (530/1978),

2) i fråga om uppgifter som socialarbetare inom uppfostrings- och familjerådgivningen specialiseringsutbildning inom uppfostrings- och familjerådgivning eller sådan specialiseringsutbildning som kan jämföras med denna och som omfattar minst ett läsår och ger färdigheter för förebyggande arbete och möten med barn och familjer.

3 §

Behörighet för socialarbetare enligt övergångsbestämmelsen

I enlighet med 14 § 1 mom. i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården är följande personer behöriga för uppgifter som socialarbetare:

1) den som före den 1 augusti 2005 har avlagt högre högskoleexamen och slutfört studier i socialt arbete vilka omfattar minst 55 studieveckor och i vilka ingår minst 15 studieveckor praktisk undervisning, inklusive handledd praktik, samt en avhandling pro gradu inom området socialt arbete,

2) den som före den 1 augusti 2005 har avlagt högre högskoleexamen, i vilken ingår minst ämnesstudier eller vitsordet cum laude approbatur i socialpolitik eller samhällspolitik och tillräckliga studier i socialt arbete, vilka antingen ingår i examen eller slutförs utöver den,

3) den som före den 1 augusti 2005 har avlagt socialvårdsexamen eller en med denna jämförbar examen vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet,

4) den som före utgången av 1992 har genomgått sådan behörighetsutbildning för socialarbetare som ordnats vid en högskola i enlighet med social- och hälsovårdsministeriets anvisningar,

5) med undantag av socialdirektörs- och socialsekreterartjänsterna, den som före 1984 har avlagt en för tjänsten lämplig högskoleexamen och som före utgången av 1983 har arbetat minst nio månader i uppgifter inom socialt arbete, samt

6) den som enligt 67 § i socialvårdslagen (710/1982) är behörig för en tjänst som socialarbetare.

Som tillräckliga studier i socialt arbete enligt 1 mom. 2 punkten anses

1) studier i socialt arbete som slutförts före den 1 augusti 2005 och omfattar minst 30 studieveckor,

2) studier i socialt arbete som slutförts före den 1 augusti 1999 och omfattar minst 20 studieveckor,

3) studier i socialt arbete som slutförts före 1986 och omfattar minst 13 studieveckor samt specialiseringsutbildning inom uppfostningsrådgivning som genomförts före 1986,

4) den lärokurs som ingick i de kompletteringskurser i socialt arbete som ordnades vid Helsingfors och Jyväskylä universitet 1978—1981, samt

5) socionomexamen, med socialvård som huvudämne, som avlagts vid Svenska Medborgarhögskolan.

Som en för tjänsten lämplig högskoleexamen enligt 1 mom. 5 punkten anses

1) en vid Tammerfors universitet avlagd ungdomsarbetsexamen eller examen i samhällskunskap, i vilken ingår minst en mellankurs i socialpolitik,

2) en högre eller lägre högskoleexamen, i vilken förutom ett samhällsvetenskapligt eller beteendevetenskapligt huvudämne även ingår ett vitsord i socialpolitik eller samhällspolitik,

3) socialskötarexamen,

4) diakonexamen samt

5) församlingskuratorsexamen.

4 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2005.

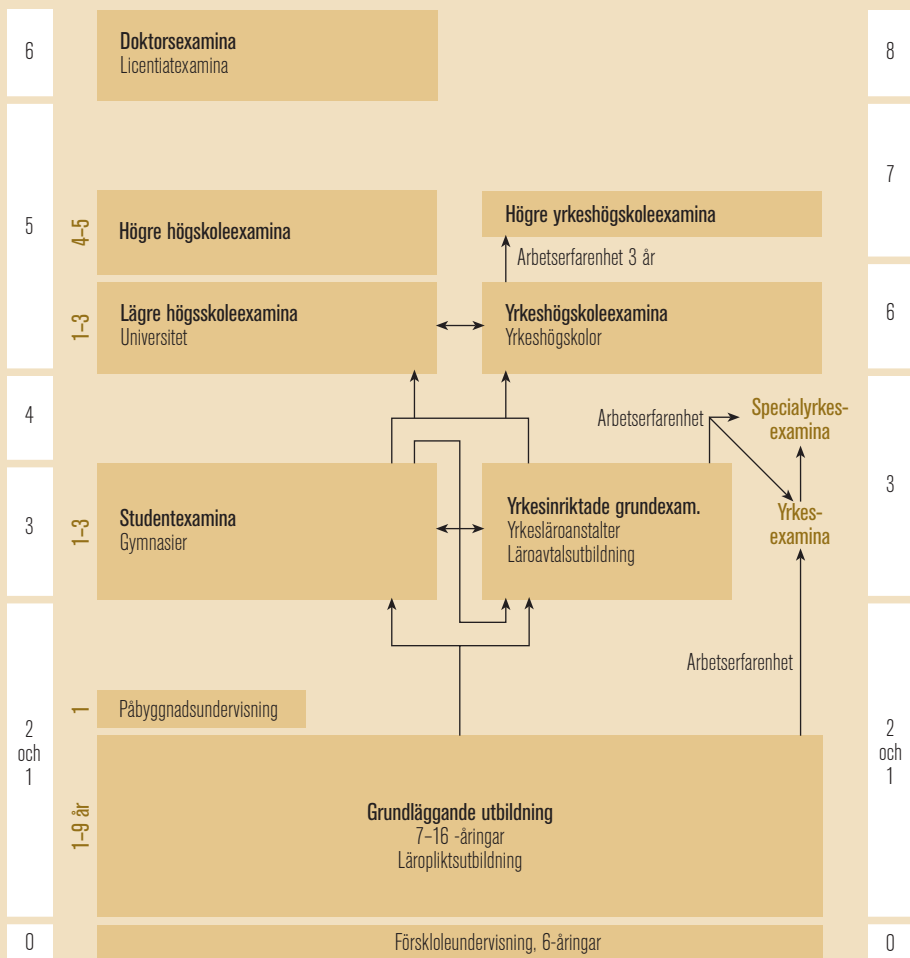
Genom denna förordning upphävs förordningen av den 21 augusti 1992 om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992) jämte ändringar.

Helsingfors den 29 juli 2005

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

Regeringssekreterare Lotta Silvennoinen

UTBILDNINGSSYSTEMET I FINLAND

ISCED-klassificering

- 0 Förskoleutbildning
- 1-2 Utbildning på lägre och högre grundnivå
- 3 Utbildning på mellannivå
- 4 Utbildning efter mellannivå
- 5 Utbildning på högre nivå
- 6 Forskarutbildning

Undervisningsförvaltningens utbildningsklassificering

- 0 Förskolenivå
- 1-2 Grundnivå
- 3 Andra stadiet
- 6 Lägre högskolenivå
- 7 Högre högskolenivå
- 8 Forskarutbildning

- 2007: 1 Tasa-arvo valtatiellä. Hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2004-2007 loppuraportti.
ISBN 978-952-00-2258-7 (PDF) Ensipainos
ISBN 978-952-00-2414-7 (nid.)
ISBN 978-952-00-2415-4 (PDF)
- 2 Men and Gender Equality Policy in Finland.
ISBN 978-952-00-2269-3 (pb)
ISBN 978-952-00-2270-9 (PDF)
- 3 Hyvinvointi 2015 -ohjelma. Sosiaalialan pitkän aikavälin tavoitteita.
ISBN 978-952-00-2275-4 (nid.)
ISBN 978-952-00-2276-1 (PDF)
- 4 HTP-arvot 2007. Haitallisiksi tunnetut pitoisuudet.
ISBN 978-952-00-2307-2 (nid.)
ISBN 978-952-00-2308-9 (PDF)
- 5 Seulontaohjelmat. Opas kunnille kansanterveystyöhön kuuluvien seulontojen järjestämisestä. Screeningprogram. Handbok för kommuner om ordnande av screening som ett led i folkhälsoarbetet.
ISBN 978-952-00-2309-6 (nid.)
ISBN 978-952-00-2310-2 (PDF)
- 6 Leena Tamminen-Peter, Maj-Britt Eloranta, Marja-Leena Kivivirta, Eija Mämmelä, Irma Salokoski, Arja Ylikangas. Potilaan siirtymisen ergonominen avustaminen. Opettajan käsikirja.
ISBN 978-952-00-2313-3 (nid.)
ISBN 978-952-00-2314-0 (PDF)
- 7 Sairauspoissaolokäytäntö työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyönä.
ISBN 978-952-00-2317-1 (nid.)
ISBN 978-952-00-2318-8 (PDF)
- 8 Arbetsplatsen och företagshälsovården i samarbete om sjukskrivningspraxis
ISBN 978-952-00-2319-5 (inh.)
ISBN 978-952-00-2320-1 (PDF)
- 9 Nationell beredskapsplan för en influensapandemi. (Publiceras bara på Internet www.stm.fi).
ISBN 978-952-00-2325-6 (PDF)
- 10 National preparedness plan for an influenza pandemic. (Published only at Internet www.stm.fi).
ISBN 978-952-00-2326-3 (PDF)
- 11 Toimeentulotuki. Opas toimeentulotukilain soveltajille. 6. korj. p.
ISBN 978-952-00-2334-8 (nid.)
ISBN 978-952-00-2335-5 (PDF)
- 12 Utkomststöd. Handbok för tillämpning av lagen om utkomststöd.
ISBN 978-952-00-2336-2 (inh.)
ISBN 978-952-00-2337-9 (PDF)
- 13 Asumista ja kuntoutusta. Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja koskeva kehittämissuositus.
ISBN 978-952-00-2338-6 (nid.)
ISBN 978-952-00-2339-3 (PDF)
- 14 Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuositus. Toim. Pirjo Sarvimäki, Aki Siltaniemi.
ISBN 978-952-00-2366-9 (nid.)
ISBN 978-952-00-2367-6 (PDF)

- 2007: 15 Säker läkemedelsbehandling. Nationell handbok för genomförande av läkemedelsbehandling inom social- och hälsovården.
ISBN 978-952-00-2368-3 (inh.)
ISBN 978-952-00-2369-0 (PDF)
- 16 Kvalitetsrekommendation för främjande av hälsa.
ISBN 978-952-00-2372-0 (inh.)
ISBN 978-952-00-2373-7 (PDF)
- 17 Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen. Toimintaohjelma 2007-2011.
ISBN 978-952-00-2376-8 (nid.)
ISBN 978-952-00-2377-5 (PDF)
- 18 Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla
ISBN 978-952-00-2392-8 (nid.)
ISBN 978-952-00-2393-5 (PDF)
- 19 Tietoturvallisuussuunnitelman laatiminen. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille.
ISBN 978-952-00-2398-0 (nid.)
ISBN 978-952-00-2399-7 (PDF)
- 20 HTP-värden 2007. Koncentrationer som befunnits skadliga.
ISBN 978-952-00-2404-8 (inh.)
ISBN 978-952-00-2405-5 (PDF)
- 21 Behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården inom den statliga, kommunala och privata sektorn
ISBN 978-952-00-2446-8 (inh.)
ISBN 978-952-00-2447-5 (PDF)